

INHALT - CONTENTS

Štancl L., Štanclová H.: Vorkommen, Zug und Brüten der Tafelente <i>Aythya ferina</i> (L.) im westlichen Gebiet von Pardubice und deren weiteren Umgebung	5
Diviš T.: Erstnachweis einer Wiesenweihenbrut <i>Circus pygargus</i> (L.) im Kreis Náchod	25
Plesník J., Dusík M., Bachura P., Erben M., Cibulka V.: Usually numerous clutches of eggs in the Kestrel <i>Falco tinnunculus</i> L. and their possible reasons	41
Creutz G.: Weissstörche aus Ostböhmen brüten in der Oberlausitz	49
Rejman B.: Anzahl der brütenden Weissstorchpaare <i>Ciconia ciconia</i> (L.) nach Abschluss der internationalen Zählung 1984 und einige Ursachen ihres Rückganges	53
Bárta F.: Qualitative Analyse der Vogelgemeinschaft im vorgeschlagenen Naturschutzgebiet Zbytín	57
Štancl L., Štanclová H.: Historie des Auftretens und des Brütens der Moorente <i>Aythya nyroca</i> (Göld.) im westlichen Teil von Pardubice, vor allem an den Teichen von Bohdaneč	63
Koza J.: Zum Auftreten des Ohrentauchers <i>Podiceps auritus</i> (L.) in Ostböhmen	69
Havel A., Šereda F., Štancl F.: Ein Beitrag zur Nistbionomie des Hausrotschwanzes <i>Phoenicurus ochruros</i> (Gm.) im Kreis Ústí n. Orł.	73
Zajíc J.: Interessantes aus Nistkästen	79
Prskevec K.: Unterschiedliche Standorte der Vogelnester bei Erst- und Zweitbruten und den Nachgelegen in einer Apfelbaumplantage	83
Dobrovolný A.: Weitere Verbreitung des Brutareales der Rohrweihe <i>Circus aeruginosus</i> (L.) im mittleren Gebiet der Böhmischo-Mährischen Höhen	85
Česák J.: Das Auftreten seltener Vogelarten am Teich Újezd bei Pardubice in den Jahren 1984 - 1987	87
Petera V.: Eine Rohrschwirlbrut <i>Locustella luscinioides</i> (Savi) bei Lanžov im Kreis Trutnov	89
Petera V.: Eine Kolkrabenbrut <i>Corvus corax</i> L. bei Hustiřany im Kreis Náchod	90
Štancl L.: Beringungsergebnisse der ostböhmisches Beringer im Jahre 1986	91
Štancl L.: Beringungsergebnisse der ostböhmisches Beringer im Jahre 1987	103

VÝSKYT, TAH A HNÍZDĚNÍ POLÁKA VELKÉHO *Aythya ferina* (L.) V ZÁPADNÍ ČÁSTI PARDUBICKA A OKOLÍ

Ladislav Štancl, Helga Štanclová

Z historie osídlování

Přilet
Potulky a odlet
Poslední pozorování
Přezimování
Usazení a přesídlení
Stáří
Hnízdění

Poznámky a zkratky

BO = ryb. Bohdaneč	50.05 N 15.40 E	A = adult = dospělý pták
SO = ryb. Sopřeč	50.05 N 14.34 E	F = samice
STR = ryb. Strašov	50.06 N 15.31 E	M = samec
rybníky u Bukovky	50.06 N 15.38 E	+ = uloven, zabit
SJ = ryb. Stará Jílovka		X = nalezen mrtev
NJ = ryb. Nová Jílovka		K = kontrolován
TI = ryb. Tichý		E = zabit o elektr. vedení
SK = ryb. Skřín		DR = ing. Vladimír Drobílek
UD = ryb. Udržal		FŠ = František Štancl
RO = ryb. Rozhrna		LŠ = Ladislav Štancl
TR = ryb. Trhonka		
P = pull.		
l.r. = mladý pták		

1,1,1 2,0 W = 1 rok, 1 měsíc, 1 den, 2 km na západ
Na mapce a grafech: plná značka = zastižen v prvním roce
prázdná značka = zastižen v dalších letech
a adult.

Z historie osídlování

Polák velký (*Aythya ferina*) se na území Čech začal rozšiřovat koncem 19. a začátkem 20. století (HUDEC, ČERNÝ et al. 1972) a asi v té době osídlili první z nich i zdejší rybníky. Ve 30. letech zde pravděpodobně již hnízdil pravidelně, ale asi nepříliš hojně. O tom svědčí poznámka MUSÍLKOVÁ (1946), který píše, že je zde nejhojnější potápivou kachnou, která zde i hnízdí. Sám zde našel 2 hnízda a pozoroval další 3 rodiny kačat. Obdobná situace byla v té době zřejmě i jinde v Čechách. Postupně se zde počet hnízdících párů zvyšoval a již v roce 1944 ho měli PILÁŘOVI (1944) za hojně zastoupeného. Po roce 1945 ho považoval OHLÍDAL (1950/62) za hojného, i když si v roce 1955 stěžoval, že ho oproti dřívějším letům ubývá.

Po roce 1945 jsme ho zjistili jako hojnou kachnu, u níž se počet hnízdících párů neustále zvyšoval. Vrcholu svého rozšíření dosáhl na rybnících tohoto území v roce 1966. Tento trend přibližně souhlasí např. s vývojem v jižních Čechách. Zde jeho výskyt zpracovali BURIČ a SMRČEK (1987) z výsledků W. Černého z let 1928 - 1965, J. Černého z let 1965 - 1969 a svých z let 1975 - 1981. Podle nich počet hnízdících párů v jižních Čechách neustále vzrůstal, s jednotlivými vrcholy výskytu v rocích 1940, 1955, 1960/65 a 1970/75. Přitom stav hnízdících byl v letech 1960/65 a 1970/75 asi stejně vysoký a později se opět snížil. Zvyšování počtu hnízdících kachen bylo zřejmě ovlivňováno i začátkem lovů, který byl postupně odsunut na dobu, kdy na rybnících již nebyl tak velký počet nevzletných mláďat.

Podle našich zjištění hnízdilo např. na SPR Bohdaneč v roce 1971 asi 200-250 párů (ŠTANCL 1973). V té době bylo možno na hladině rybníka pozorovat několik stovek až více jak 1.000 kačat najeďnou. Na rybnících u Bukovky byl jeho hnízdní stav v roce 1971-73 při mimořádných podmínkách, kdy zdejší rybníky byly téměř bez vody, 65, 99 a 53 rodinek (ŠTANCL, ŠTANCOVÁ 1974), ale jeho stav se zde od roku 1945 velmi výrazně zvýšil. Na rybníku Sopřeč se počet hnízdících ptáků do roku 1968 neustále zvyšoval každoročně, takže v té době zde byl nejhojnější kachnou (ŠTANCL 1968). Na rybníku Černý Nadýmač hnízdil pravidelně (ŠTANCL, ŠTANCOVÁ 1977). Při hnízdění většinou nepříznivému stavu vody zde nehnízdilo nikdy více jak 15 párů. Začal hnízdit i na nově zřízeném rybníku Buňkov u Břehů. Pravidelně hnízdil na rybnících u Žaravic a Volče, právě tak u Chýště a Staré Vody. Všude v nízkém počtu. Na Strašovském rybníku hnízdilo po jeho vyhrnutí a úpravách asi 20 párů. Ten to počet se do roku 1980 nezměnil a oproti poláku chocholatému (*Aythya fuligula*) jich zde v té době hnízdila pouze asi 1/4 počtu chocholačky. Jednotlivé páry vyhnízdlily i na rybníku Babydolák a dalších rybnících v okolí Vápna a Přepych. Pravidelně hnízdil i na Olešnickém rybníku u Chlumce n.C. a na rybnících u Kosiček. Na rybnících u Starých Nechanic jsme ještě 9.8.1978 pozorovali rodinku 14 denních mláďat. Na Třesickém rybníku u Obědovic vyhnízdlilo v roce 1961 asi 20 párů (JANALÍK 1961). Pravidelně hnízdil i na Bukovině a OBHLÍDAL (l.c.) zde zjistil v roce 1961 větší počet párů. Na Jezeru u Pohránova nepřesahoval hnízdní stav 20 párů. Pravidelně bylo možno rodinky těchto kachen zastihnout i na příhodných úsecích řek (např. na Labi nebo Cidlině).

Po silném rozšíření poláka velkého v letech 1960-1970, kdy

např. v roce 1966 bylo na rybníku Nová Jílovka odchováno více jak 300 a na SPR Bohdaneč asi 3.000 mladých, nadešel útlum a snižování početního stavu hnízdících poláků velkých v letech 1970-1980 a dosáhl v roce 1981 asi 1/4 dosaženého stavu. Zdá se, že po expanzivním rozšíření poláka chocholatého v této době došlo k částečnému vytlačení poláka velkého z jeho hnízdišť (ŠTANCL, ŠTANCOVÁ 1983) a jeho počet se snížil asi o 75 % (ŠTANCL, ŠTANCOVÁ 1986) ve prospěch poláka chocholatého.

V roce 1982 došlo na všech rybnících oblasti k hromadnému úhybu vodních ptáků na botulismus (viz i HUDEC et al. 1984), což mělo za následek i téměř úplné vyhynutí poláka velkého. V tomto roce bylo např. na rybníku Rozhrna v jediném dni nalezeno na 400 mrtvých vodních ptáků v různém stupni rozkladu. Slabý průběh botulismu začal ale pravděpodobně již dříve. Od té doby úspěšně vyhnízdl pouze zřídka. Např. v roce 1984 bylo na rybníku Černý Nadýmač odchováno 32 mladých. Většina z nich však nepřežila první lovy. To byl rybník téměř na suchu. V roce 1985 bylo úspěšně odchováno několik rodin v okolí Bohdaneče. Na jiných místech skončilo hnízdění většinou bez úspěchu.

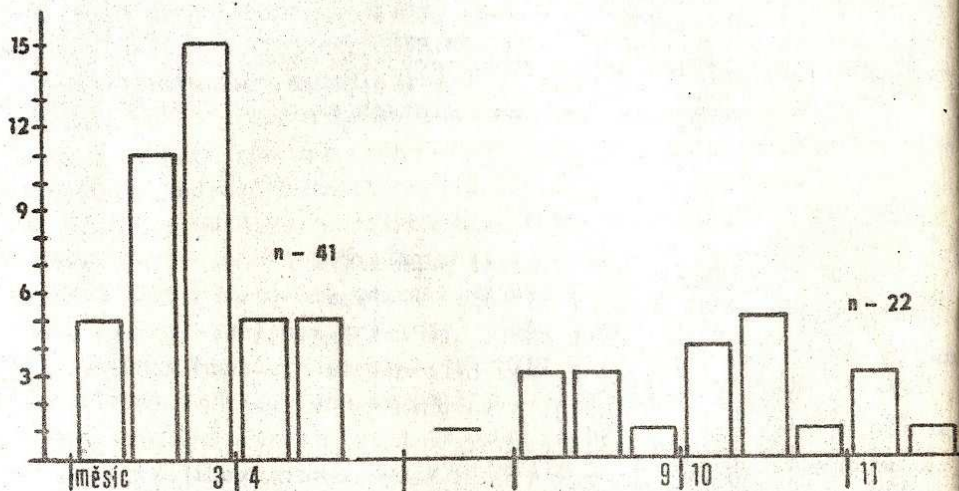
Přilet

Na rybníky přilétají první poláci velcí brzo po uvolnění alespoň části vodní hladiny od ledu. V případě prodloužené zimy se je ho přilet opozdí. V naší sérii prvních pozorování jsme zaznamenali přilet nejdříve 1.3.1952, kdy bylo několik jedinců v houfu březňáček a 7.3.1967. Nejpozději jsme první ptáky zastihli až 18.4.1946 v době, kdy se zde ještě nevyskytoval v takovém počtu. Jinak 12.4.1970 a 12.4.1987. MUSÍLEK (l.c.) ho pozoroval nejdříve 4.3.1936, nejpozději 5.5.1933, PILAŘOVI (l.c.) 30.3.1944 a OBHLÍDAL (l.c.) 22.3.1953 a 25.3.1951. Podle našich pozorování připadá na březen přes 75 % prvních pozorování, z toho více jak 1/3 (36,5 %) v době od 21. do 31. března.

Brzy po příchodu prvních poláků velkých se začne počet protahujících zvyšovat a dosahuje maxima v první polovině dubna (12.4.1952, 8.4.1956, 26.3.1956, 3.4.1966 apod.). Potom opět nastane snížení počtu protahující populace (např. 26.3.1961 na rybníku Skřín 66 samců a 48 samic a již 12.4. pouze 37 samců a 38 samic a pod.). Při prvních zástizích jsou většinou pozorováni jednotliví nebo několik samců (19.3.1959 1 na ryb. Skřín, 5 na ryb. Nová Jílovka; 14.3.1972 2 na ryb. Bohdaneč apod.). Někdy s nimi přiletí i první samice (9.3.1961 7 samců a 2 samice, 12.4.1970 2 samci a 1 samice na ryb. Trhonka). Přiletivší skupinky se brzy rozdělují na páry, pouze protahující se zatím drží v houfech pohromadě. Ale

i zde je možno pozorovat první páry. Tyto houfy můžeme pozorovat ještě koncem dubna a začátkem května. V zimovišti byl mladý pták zastížen nejpozději 7.3. a víceletý 20.3. Několik prvních pozorování: 13.3.1981, 13.3.1982, 11.4.1983, 1.4.1984, 1.4.1985, 21.3.1986, 12.4.1987.

- 1. C 42647 l.r.: 18.07.72 UD, LŠ
+: 06.03.78 Hergnies 50.28 N 03.33 E FRANCIE
- 2. C 38821 l.r.: 18.07.69 TI, LŠ
+: 07.03.70 Lac de Grand Lieu 47.05 N 01.40 E FRANCIE
- 3. C 25382 l.r.: 12.08.60 TI, FŠ
+: 20.03.62 Varna 43.20 N 27.51 E BULHARSKO

Obr. 1. První a poslední pozorování poláka velkého. Früheste und späteste Tafelentenbeobachtungen.

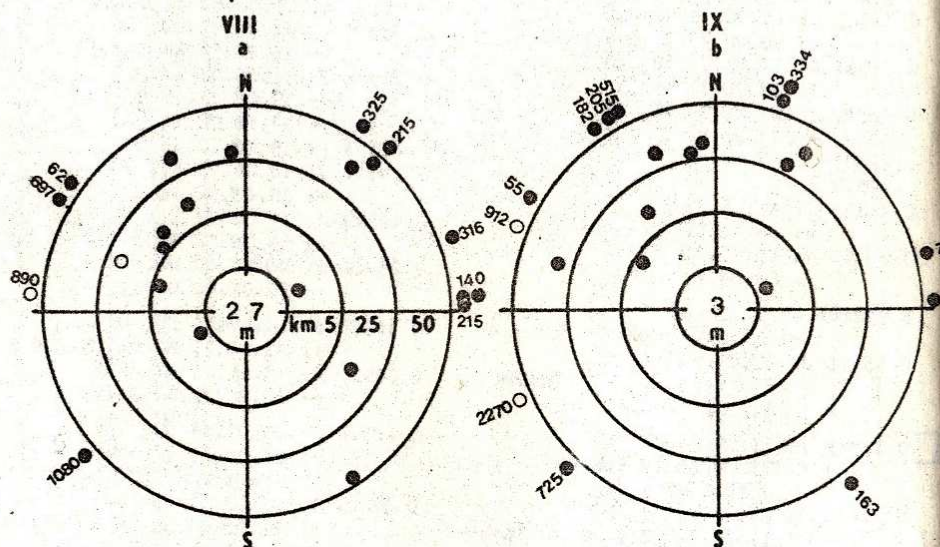
Potulky a odlet

Většina mláďat poláků velkých dospívá poměrně pozdě a ještě v době začátku lovu je jich na rybnících mnoho nevzletných. Proto je z nich také v srpnu střelen poměrně velký počet na rodných rybnících. Přesto však se mnozí z nich mohou zatoulat i hodně daleko a l.8. byl jeden z mladých střelen již 215 km od místa narození v Polsku. Potulky po odhníždění směřují všemi směry (obr. 2a). Pře

sto ale podle výsledků dosažených kroužkováním se zdá, že převažuje směr severovýchodní až východní a severozápadní. Pouze jediný z mladých byl v té době střelen jihozápadním směrem ve vzdálenosti více jak 1.000 km v jižní Francii. V červenci, více jak jeden rok po označení, byl sice jeden z nich střelen ve vzdálenosti 890 km v západní Francii, ten sem ale pravděpodobně přesídlil (viz dále).

- C 38975 J: 12.07.71 BO, LŠ
38979 +: 03.08.71 O,0,22
38983
- C 35547 J: 13.07.64 SJ, FŠ
+: 16.08.64 O,1,3
- C 37219 J: 13.07.64 SJ, FŠ
+: 16.08.64 TI O,1,3
- E 172827 J: 30.06.63, 12.07.63 BO, LŠ
172853 +: 17.08.63 O,1,17 O,1,5
- C 38923 J: 25.06.71 TI, LŠ
+: 18.08.71 RO O,1,23
- C 38984 J: 12.07.71 BO, LŠ
+: 19.08.71 O,1,7
- C 42585 J: 17.06.72 TI, LŠ
42606 +: 19.08.72 RO O,2,2
42609
42612
- C 49115 J: 16.06.72 SJ, FŠ
+: 19.08.72 RO O,2,3
- C 38900 J: 15.06.71 BO, LŠ
+: 26.08.71 O,2,11
- E 172826 J: 30.06.63 BO, LŠ
+: 18.08.63 SKO,1,18 2,0 W
- C 35875 J: 13.07.64 NJ, LŠ
+: 23.08.64 „Nový“ u Volče
O,1,10 5,0 SW
- C 35268 J: 13.07.64 NJ, LŠ
+: 23.08.64 Pardubice
O,1,10 SE 11,0
- C 38924 J: 25.06.71 TI, LŠ
+: 11.08.71 „Rozkoš“ u Náchoda
O,1,16 43,0 NE
- AVB 2 304 P: 12.06.66 NJ, LŠ
+: 20.08.66 Kosice (Hradec
Králové) O,2,8 12,5 NW
- C 37145 J: 12.06.66 NJ, LŠ
+: (29.08.66) Slavhostice (Kopidlno) O,2,17 35,0 NW
- C 37068 P: 10.08.66 SK, LŠ
+: 28.08.66 „Mrštín“ Kosčice
O,1,18 62,0 NW
- C 19040 J: 05.07.49 SJ, LŠ
+: 16.08.49 O,1,11
- C 35858 J: 13.07.64 TI, LŠ
+: 16.08.64 O,1,3
- C 37209 J: 13.09.64 SJ, FŠ
+: 16.08.64 O,1,3
- D 33870 J: 30.06.63 BO, FŠ
33879 +: 17.08.63 O,1,18
- C 22360 J: 10.08.61 SK, DR
+: 18.08.61 SJ O,0,8
- C 38956 J: 04.07.71 UD, LŠ
+: 18.08.71 RO O,1,14
- C 42576 J: 16.06.72 SJ, LŠ
+: 19.08.72 SK O,2,3
- C 42593 J: 17.06.72 TI, LŠ
42599 +: 19.08.72 SK O,2,2
- C 49114 J: 16.06.72 SJ, FŠ
+: 19.08.72 SK O,2,3
- C 49149 J: 17.06.72 TI, FŠ
+: 19.08.72 RO O,2,2
- C 25452 J: 28.07.60 BO, LŠ
+: 28.08.60 O,1,1
- C 38985 J: 12.07.71 BO, LŠ
+: 21.08.71 RO O,1,9 2,0 W
- C 38929 J: 25.06.71 TI, LŠ
+: 28.08.71 SO O,2,3 5,0 WSW
- C 40326 J: 19.07.69 TI, FŠ
+: 02.08.69 „Starovodský“ u
Staré Vody O,0,14 2,5 NW
- D 34408 J: 03.07.61 UD, LŠ
+: 20.08.61 Miřetice (Hlina-
ko) O,1,17 44,0 SSE
- C 42578 J: 16.06.72 SJ, LŠ
+: 27.08.72 Jaroměř O,2,11
36,0 NNE
- C 37054 M: 17.07.65 BO, LŠ
+: 30.08.65 „Proudnický“ (Chlu-
mec n.Cidl.) O,1,13 20,0 WNW
- C 37350 J: 12.06.66 NJ, FŠ
+: 16.08.67 Tupadly (Kutná
Hora) 1,2,4 25,0 SSW

4. C 37080 l.r.: 19.06.67 NJ, LŠ
+: 01.08.67 Rybin, pow. Ostrzeszów 53.04 N 19.29 E POLSKO
5. C 38810 l.r.: 18.07.69 TI, LŠ
+: 09.08.69 Okolowice 50.50 N 15.38 E Włocława POLSKO
6. C 40181 l.r.: 22.06.68 NJ, FŠ
+: 10.08.70 Zatorz 50.00 N 19.26 E Oswiecim POLSKO
7. C 38750 l.r.: 22.06.68 NJ, LŠ
+: 25.08.68 Bilczew 51.40 N 17.58 E Poznań POLSKO
8. C 37322 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
+: 27.08.66 Forlitz-Blaukirchen 53.25 N 07.19 E NSR
9. C 37336 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
+: 27.08.66 Lubomia 50.02 N 18.19 E Wodzisław POLSKO
10. C 40285 l.r.: 18.07.69 TI, FŠ
+: 30.08.69 Lubomia 50.02 N 18.19 E Wodzisław POLSKO
11. C 38972 l.r.: 12.07.71 BO, LŠ
+: ?08.71 Lac du Revest les Eaux 43.11 N 05.56 E FRANCIE

Obr. 2. Potulky poláka velkého po odhníždění.
Streifzüge der Tafelente nach der Brutzeit.

Po počátečních rozletech všemi směry, kdy je délka i směr zně ovlivněn probíhajícími lovy na kachny (kachny jsou na mnoha místech současně pořádanými lovy přeháněny i na velké vzdálenosti), se v září již směr potulek částečně mění a převažuje směr SZ až Z výjimečně i JZ (2.270 km ve Španělsku). Přesto byl ale ještě jede

z mladých poláků velkých střelen 760 km na východ v Rovenské oblasti SSSR. V místech zrození se v té době zdržoval jenom nízký počet zdejších kachen. Z celkového počtu střelených kroužkovaných ptáků je pouze 10 % místních zástihů (obr. 2b).

C 42657 J: 18.07.72 UD, LŠ +: 02.09.72 RO 0,1,14	E 172933 J: 20.07.63 BO, LŠ 172936 +: ?09.63 ca 0,2,0
D 34798 J: 18.08.62 TI, LŠ +: 02.09.62 BO 0,0,14 2,0 E	C 37218 J: 13.07.64 SJ, FŠ +: 30.09.64 SO, 0,2,17 5,0 EE
C 25467 J: 29.07.60 BO, LŠ +: 08.09.60 Nový Bydžov 0,1,10 14,0 NW	C 37358 J: 19.06.67 NJ, FŠ +: 13.09.67 České Mezifíči 0,2,24 36,0 NE
C 21694 P: 23.06.52 NJ, FŠ E: 15.09.52 Sukorady (Hořice) 0,2,22 26,0 N	C 40326 J: 19.07.69 NJ, FŠ +: 18.09.69 Dobrá Voda (Jičín) 0,2,0 43,0 NW
C 37259 J: 15.07.65 BO, FŠ +: 05.09.65 Dolní Bousov (Mladá Boleslav) 0,1,21 55,0 NW	D 33869 J: 30.06.63 BO, FŠ +: 11.09.63 Matěnice (Hodonín) 0,2,11 163,0 SE
C 26889 J: 28.07.60 BO, FŠ ?: 10.09.64 Holohlavy u Smiřic 4,1,13 30,0 NNE	
12. C 52029 l.r.: 09.07.77 NJ, FŠ
+: 01.09.77 Lubomia (Katowice) 50.02 N 18.19 E POLSKO
  13. C 38827 l.r.: 18.07.69 TI, LŠ
?: 05.09.71 Almaraz, Cáceres 39.50 N 05.37 W ŠPANĚLSKO
  14. D 34410 l.r.: 03.07.61 UD, LŠ
?: 07.09.61 Rovenská oblast 50.28 N 26.18 E SSSR
  15. C 40178 l.r.: 22.06.68 NJ, FŠ
+: 14.09.68 Mönau, Kr. Hoyerswerda 51.26 N 14.14 E NDR
  16. C 37329 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
X: 18.09.66 Althagen (Sacler Booden) 54.10 N 12.22 E NDR
  17. C 40327 l.r.: 19.07.69 NJ, FŠ
+: 20.09.69 Peitz (Cottbus) 51.52 N 14.25 E NDR
  18. C 49129 l.r.: 17.06.72 TI, FŠ
+: 20.09.72 Samostersel (Wyrzysk) 53.08 N 17.20 E POLSKO
  19. C 38817 l.r.: 18.07.69 TI, LŠ
+: 23.09.71 Waterwingebied (Katwijk) 52.11 N 04.24 E HOLANDSKO
  20. C 42779 P: 11.07.81 STR, LŠ
+: 28.09.81 Lungavilla (Pavia) 45.02 N 09.04 E ITÁLIE
  21. C 35809 l.r.: 11.07.64 BO, LŠ
+: ?09.66 Krzeszów (Wrocław) 50.44 N 16.04 E POLSKO

Poslední pozorování

Většina příslušníků místní populace poláka velkého odlétá ji ve druhé polovině srpna a během září. Pozdější zástih je doložen pouze dvěma zpětnými hlášeními kroužkovaných ptáků a to ze vzdálenosti 30 a 33 km. Většina z těch, kteří se v té době v oblasti

zdržují, je původem ze S až V, což ovšem není doloženo konkrétními výsledky kroužkováných ptáků. Naši (obr. 3a) jsou v té době pravděpodobně již v zimovišti. Délka pobytu je u nich závislá i na počasí a tím i na začátku výlovu rybníků. Většinou v říjnu je již řídký a v listopadu ojedinelý (obr. 1). Několik posledních pozorování: 17.10.1981, 23.10.1984, 22.9.1985. Nejpozději byl zde zastižen 19.11.1972 a 30.11.1970.

D 34776 J: 29.07.62 SK, LŠ
 *: 04.10.63 Činěves (Nymburk)
 1,2,6 33,0 NW

C 37086 J: 19.06.67 NJ, LŠ
 *: (12.12.67) Dobrá Voda u Hořic (0,5,23) 30,0 N

- 22. C 37349 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
 *: 03.10.66 Sectic (Swifterbaut-Ijsssemerpolders) 52.35 N 05.36 E HOLANDSKO
- 23. D 34493 A: 16.06.64 SO, FŠ
 *: 05.10.73 Erbach (Süd-Württemberg) 48.19 N 09.53 E NSR
- 24. C 38831 l.r.: 18.07.69 TI, LŠ
 *: 07.10.71 Kattenwarrrd 52.35 N 05.51 E HOLANDSKO
- 25. C 37045 l.r.: 15.07.65 BO, LŠ
 *: 08.10.66 Villarrubia de los Ojos 39.14 N 03.36 W ŠPANĚLSKO
- 26. C 37130 P: 12.06.66 NJ, LŠ
 *: 13.10.78 Opfingen (Süd-württemberg) 48.17 N 09.48 E NSR
- 27. C 30230 l.r.: 06.07.68 BO, FŠ
 *: 20.10.68 Camargue (Bouches du Rhone) 43.31 N 04.34 E FRANCIE
- 28. C 37303 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
 *: 21.10.67 Lougueval (Somme) 50.00 N 02.00 E FRANCIE
- 29. C 42734 l.r.: 03.07.77 STR, LŠ
 *: 22.10.77 Étang de Lindre (Moselle) 48.47 N 06.45 E FRANCIE
- 30. C 37341 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
 *: 22.10.66 Reeuwijkse Plassen 52.02 N 04.45 E HOLANDSKO
- 31. D 34845 l.r.: 26.07.63 BO, FŠ
 *: ? 10.64 Marais de St. Omar 50.45 N 02.15 E FRANCIE
- 32. C 38853 l.r.: 19.07.69 NJ, LŠ
 *: 02.11.69 Saintes Maries de la Mer 43.27 N 04.26 E FRANCIE
- 33. C 38836 l.r.: 19.07.69 NJ, LŠ
 *: 06.11.69 Mota del Cuervo 39.30 N 02.52 E ŠPANĚLSKO
- 34. C 37131 l.r.: 12.06.66 NJ, LŠ
 *: 11.11.66 Basses Méjanes (Camargue) 43.35 N 04.31 E FRANCIE
- 35. C 40290 l.r.: 18.07.69 TI, FŠ
 *: 15.11.69 Løvel (Jütland) 56.32 N 09.28 E DÁNSKO
- 36. C 49133 l.r.: 17.06.72 TI, FŠ
 *: 18.11.73 Etang de Lampâtre-Goven 48.00 N 01.51 E FRANCIE
- 37. C 37313 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
 *: 23.11.66 Terhorne (Friesland) 53.03 N 05.46 E HOLANDSKO
- 38. C 38751 l.r.: 22.06.68 NJ, LŠ
 K: 23.11.68 Bruckmühl (Oberbayern) 47.53 N 11.55 E NSR

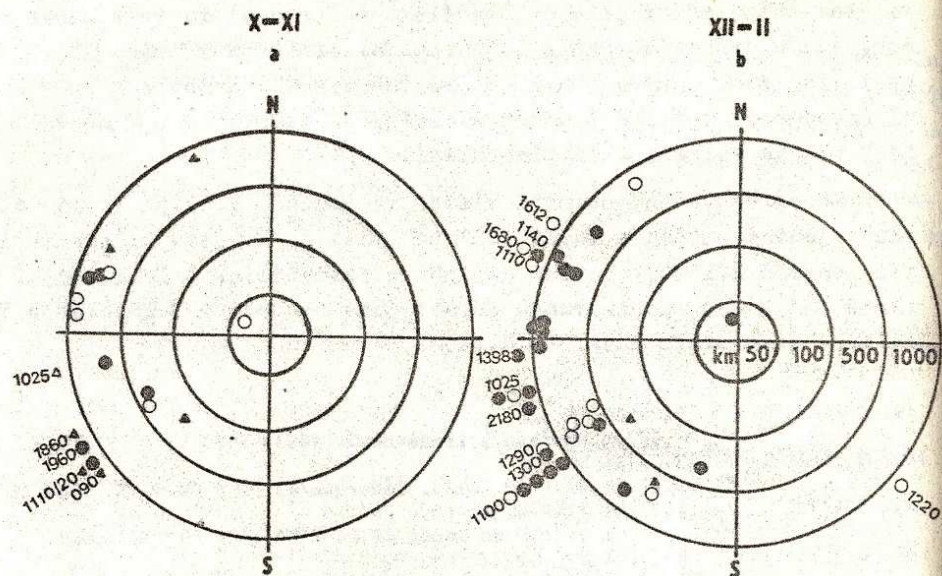
Přezimování

Většina příslušníků místní populace poláka velkého zimuje na západním pobřeží Francie a Holandska, část zaletuje i do Anglie a

Irska. Pouze malá část zaletuje do jižní Francie a Itálie. Někteří se však zatoulají i dále do Španělska a Portugalska (viz mapku a obr. 3). U dvou výsledků z Bulharska se vzhledem k tomu, že oba byli zastiženi teprve v dalších rocích života, jednalo o přesídlení na východ. Oba ptáci potom zaletěli do zimoviště s tamější populací poláka velkého (viz přesídlení).

Ve zpracovávané oblasti zimuje výjimečně. MUSÍLEK (1946) znal pouze jediný zástih z 18.12.1927 od Litětín. My jsme ho zastihli též jenom 6.2.1980 - samici na Labi v Pardubicích a 18.1.1985 2 ex. tamtéž. Již mimo popisovanou oblast jsme na Labi v Telčicích u Týnce n.L. pozorovali 8 ex. 14.2.1950.

- 39. C 40297 l.r.: 18.07.69 TI, FŠ
 *: 02.12.69 Bourbon L Archambault 46.33 N 03.05 E FRANCIE
- 40. C 35810 l.r.: 11.07.64 BO, LŠ
 K: 03.12.64 Tour du Valat, Camargue 43.30 N 04.40 E FRANCIE
- 41. C 42780 P: 11.07.81 STR, LŠ
 *: 03.12.81 Quinta do Canal 40.04 N 08.49 W PORTUGALSKO
- 42. C 38988 l.r.: 12.07.71 BO, LŠ
 *: 04.12.71 Etang des Aulnes 43.35 N 04.48 E FRANCIE
- 43. C 49138 l.r.: 17.06.72 TI, FŠ
 *: 09.12.72 Rovigo 45.07 N 11.48 E ITÁLIE
- 44. D 34446 l.r.: 15.07.61 TI, LŠ
 *: 09.12.62 Grand Lieu (Atlantic Loire) 47.05 N 01.40 E FRANCIE
- 45. C 25455 F A: 28.07.60 BO, LŠ
 *: 11.12.60 Basses Méjanes 43.33 N 04.31 E FRANCIE
- 46. C 38753 l.r.: 22.06.68 NJ, LŠ
 *: 11.12.68 Baie d Authie (Somme) 50.22 N 01.35 E FRANCIE
- 47. C 42649 l.r.: 18.07.72 UD, LŠ
 *: 16.12.72 Barton on Humber 53.41 N 00.26 W ANGLIE
- 48. C 25456 l.r.: 28.07.60 BO, LŠ
 *: 18.12.60 Basses Méjanes 43.33 N 04.31 E FRANCIE
- 49. C 35876 l.r.: 13.07.64 NJ, LŠ
 *: 20.12.64 Untervaz 46.56 N 09.32 E ŠVÝCARSKO
- 50. C 372?? l.r.: ? 06.64-65 BO, FŠ
 *: 23.12.72 Lough beg (Antrim) 54.48 N 06.29 W IRSKO
- 51. C 38806 l.r.: 18.07.69 TI, LŠ
 *: 23.12.69 Lac de Grand Lieu 47.05 N 01.40 E FRANCIE
- 52. D 34788 l.r.: 01.08.62 BO, LŠ
 *: 29.12.62 Wörthersee bei Klagenfurt 46.36 N 14.20 E RAKOUSKO
- 53. AVB 2315 P: 12.06.66 NJ, LŠ
 *: 30.12.67 Latimer u Chesham 51.41 N 00.35 W ANGLIE
- 54. C 40328 l.r.: 19.07.69 NJ, FŠ
 *: 31.12.69 Kessingland (Suffolk) 52.20 N 01.42 E ANGLIE
- 55. C 38764 P: 06.07.68 BO, LŠ
 *: ? 12.73 Untersee (Thurgau) 47.40 N 09.05 E ŠVÝCARSKO
- 56. C 37140 l.r.: 12.06.66 NJ, LŠ
 *: zima 66/67 Basses Méjanes (Camargue) 43.33 N 04.31 E FRANCIE
- 57. C 22289 l.r.: 06.06.57 UD, LŠ
 *: ? ? 69 ? DÁNSKO

Obr. 3. Odlet a zimování poláka velkého (*Aythya ferina*).
Herbstzug und Überwinterung der Tafelente (*Aythya ferina*).

58. C 35882 l.r.: 13.07.64 NJ, LŠ
+: 06.01.69 Genfer-See ca 46.26 N 06.30 E ŠVÝCARSKO
59. C 26885 l.r.: 18.06.61 BO, LŠ
+: 07.01.63 Etang de Leucate (Aude) 42.54 N 03.02 E FRANCIE
60. C 37323 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
+: 08.01.67 Etang de Condé (Escout) 50.27 N 03.36 E FRANCIE
61. C 37347 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
+: 10.01.72 Geneva 46.13 N 06.08 E ŠVÝCARSKO
62. C 37135 l.r.: 12.06.66 NJ, LŠ
+: 11.01.67 Vieux-Condé (Nord) 50.27 N 03.34 E FRANCIE
63. C 37310 l.r.: 12.06.66 NJ, FŠ
+: 14.01.67 Grand Lieu (Atlantique) 47.05 N 01.40 E FRANCIE
64. C 38942 l.r.: 25.06.71 TI, LŠ
+: 15.01.72 Leybucht (Niedersachsen) 53.32 N 07.06 E NSR
65. C 38919 l.r.: 25.06.71 TI, LŠ
+: 16.01.72 Carcassone (Auda) 43.13 N 02.21 E FRANCIE
66. E 172829 l.r.: 30.06.63 BO, LŠ
+: 17.01.66 Laguna de Gallocaanta 40.58 N 01.30 W ŠPANĚLSKO
67. Z 41956 Sempach
A: 20.01.83 Oberkirch (Luzern) 47.09 N 08.07 E ŠVÝCARSKO
X: 01.04.84 SK
68. C 35866 l.r.: 13.07.64 NJ, LŠ
+: 25.01.66 Valsanzibio (Padova) 45.43 N 11.40 E ITÁLIE
69. D 34407 l.r.: 03.07.61 UD, LŠ
+: 28.01.65 Mountshannon Bay Lough Derg 52.55 N 08.26 W IRSKO

měsíc		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	spolu	
v místě	juv.	1							31	3				34	36
	ad.	2							1	1				1	
do 5 km	juv.	1							4	2				6	6
	ad.	2													
do 50 km	juv.	1							7	4			(1)	12	17
	ad.	2				1			1	1	1			4	
do 100 km	juv.	1							1	1				2	2
	ad.	2													
nad 100 km	juv.	1	1						5	5	1	1	1	14	20
	ad.	2	1						1	1	2			4	
nad 500 km	juv.	1	4	1					1	3	3	2	5	19	32
	ad.	2	3	1		1		1	1	3	1	2		13	
nad 1000 km	juv.	1	2	1	1				1		2	3	6	16	31
	ad.	2	2	1	1	1				2	2	1	3	13	
spolu		13	3	3	1	2	1	2	53	24	15	8	19	144	144

Tab. 1. Zástihy poláka velkého (*Aythya ferina*). 1 = zastižen v pr-
vém roce, 2 = zastižen po více letech po okroužkování.

Tafelentenwiederfunde (*Aythya ferina*). 1 = im ersten Le-
bensjahr wieder angetroffen, 2 = mehrere Jahre nach ihrer
Beringung wieder angetroffen.

70. C 42573 l.r.: 16.06.72 SJ, LŠ
+: 29.01.73 Ketelmeer Kust/Kampen 52.36 N 05.50 E HOLANDSKO
71. E 172870 F A: 12.07.63 BO, LŠ
+: leden 1965 Canko Cerkovski 42.28 N 27.23 E BULHARSKO
72. D 33866 P: 30.06.63 BO, FŠ
+: 16.02.64 Caorle (Venezia) 45.36 N 12.52 E ITÁLIE
73. C 38755 l.r.: 22.06.68 NJ, LŠ
+: ? 02.69 Münsing Starnberger See 47.55 N 11.22 E NSR
74. D 34764 l.r.: 23.07.62 BO, LŠ
+: 15.02.63 Vannes (Morbihan) 47.40 N 02.44 W FRANCIE

Usazení a přesídlení

O usídlení mladých máme málo dokladů dosažených kroužkováním

poláků velkých. V místě a blízkém okolí jsme při hnízdění nekontrolovali ani jednoho. Jediný byl nalezen mrtev za dva roky ve vzdálenosti 9 km od místa okroužkování. I když výsledek ze září není přímým dokladem usídlení, přece jenom napovídá, že část z nich zůstává věrna rodišti. U dospělých jsme dosáhli jediného výsledku když jsme samici s rodinou kroužkovali na ryb. Bohdaneč a po roce jsme ji zde opět kontrolovali.

C 35867 l.r.: 13.07.64 NJ, LŠ
+ : 06.09.65 SJ
C 27497 F A: 07.07.61 BO, LŠ
K: 28.07.62 BO

C 25474 P: 18.06.61 BO, LŠ
X: 25.06.63 SO

Několik výsledků zastižení mladých po jednom i více letech podává důkaz o přesídlení na větší vzdálenosti, a to nejen na východ, ale i na západ či jihozápad. Je to důkazem toho, že ptáci po nález partnera v zimovišti s ním přesídlují do jiných oblastí. Nález dvou poláků velkých v zimovišti v Bulharsku je pravděpodobně i dokladem toho, že v příštích sezónách mění podle partnera i zimoviště. Největší vzdálenost usazení mladých poláků velkých dosažená kroužkováním činí 2.350 a 3.360 km.

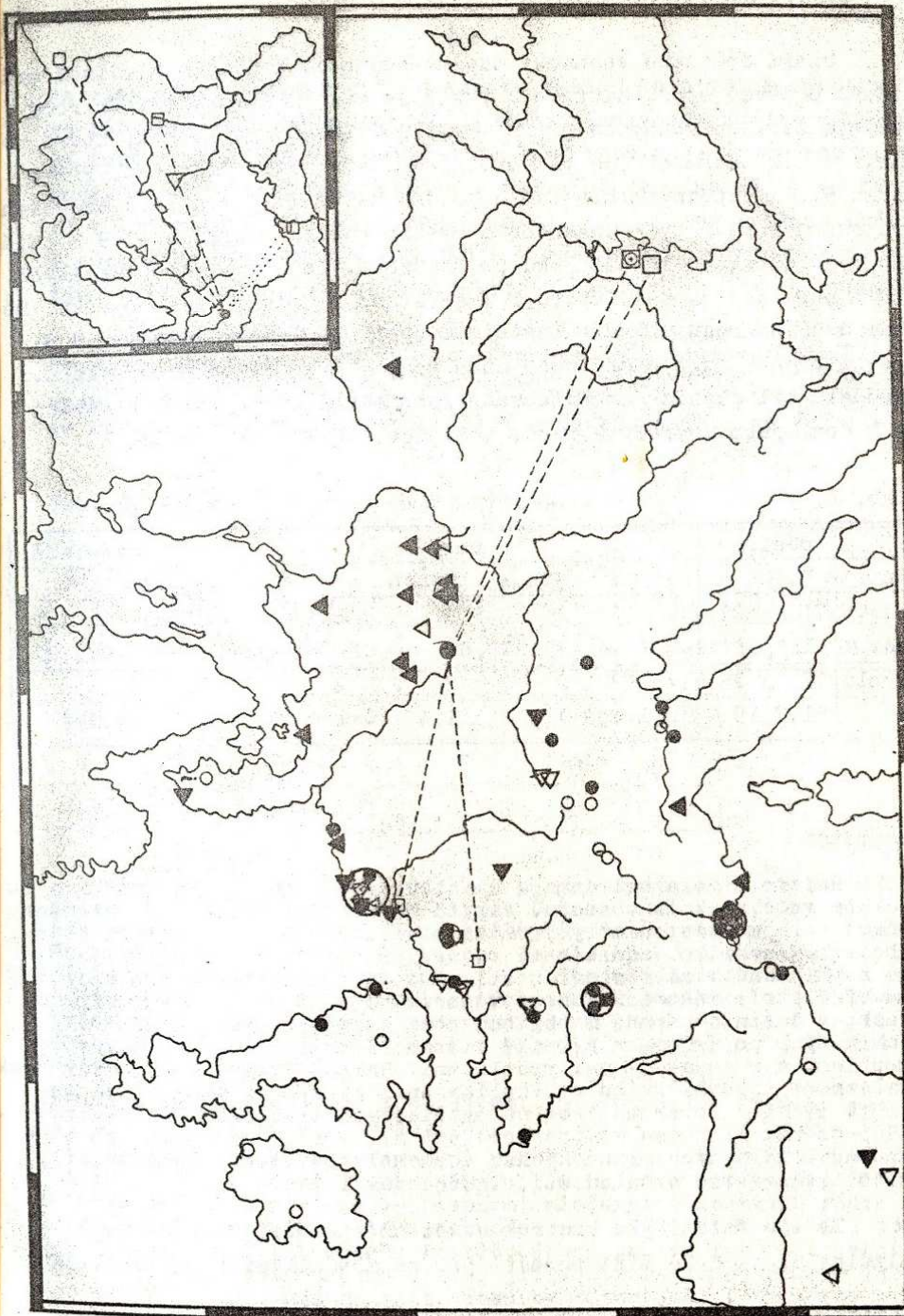
Hmotnost dvou samic: 820 a 721 g (27.5.1973).

75. C 37206 l.r.: 13.07.64 NJ, FŠ
+ : 18.04.66 Kujbyšev 53.14 N 50.11 E SSSR
76. C 40400 l.r.: 14.06.72 BO, FŠ
+ : 09.05.73 Kondinskoe (Tjumen) 59.40 N 67.26 E SSSR
77. C 37339 l.r.: 12.06.66 NJ, LŠ
+ : 31.05.70 Gemeenlandshuis Niuwe Diep 52.22 N 04.58 E
HOLANDSKO
78. C 37146 l.r.: 12.06.66 NJ, LŠ
+ : 14.07.67 bažiny u Chivru (Laon) 49.34 N 03.40 E FRANCIE
79. AVB 2309 P: 12.06.66 NJ, LŠ
+ : 11.09.68 Narva 59.23 N 28.12 E ESTONSKO
80. E 172935 l.r.: 20.07.63 BO, LŠ
+ : Žizdra (sources) Kaluga 53.52 N 35.41 E SSSR

Obr. 4. Zpětná hlášení poláka velkého (*Aythya ferina*).
Tafelentenrückmeldungen (*Aythya ferina*).

Zastižen v měsíci: Festgestellt in den Monaten:

▲ 8-9, ◀ 10-11, ● 12-2, ■ 3-7.

Stáří

Stáří dosažené kachnami musíme hodnotit z jiných hledisek než např. u pěvců apod. Zatímco u pěvců je vysoký úhyn v prvním roce života zaviněn většinou přirozenými podmínkami, u kachen, které nemají tolik nepřátel, je věk ovlivňován především člověkem. Proto také 51,7 % zpětných hlášení u poláka velkého v prvních 3 měsících po okroužkování bylo dosaženo ulovením kachen. Dalších 19,9 % poláků bylo střeleno do půl roku po označení. Ze zbývajících necelých 30 % populace je dalších 10,1 % střeleno ve stáří jednoho roku. Během druhého roku uhynulo (většinou bylo střeleno) dalších 8,9 %. Po této době žilo pouze něco málo přes 9 % kroužkovaných poláků. Nejdéle byl zastižen kroužkovaný jako mladý za 12 roků, 4 měsíce a 1 den, jako dospělý 9 roků, 3 měsíce a 20 dnů (tab. 2).

Tab. 2.

do	měsíce		roky										nejstarší
	3	6	1	2	3	4	5	6	7	9	12	Σ	
juv.	71	27	11	12	2	3	2	2	2	-	1	133	12,4,1
ad.	1	1	3	-	-	-	-	-	-	1	-	6	9,3,20
spolu	72	28	14	12	2	3	2	2	2	1	1	139	
%	51,7	19,9	10,1	8,9	1,4	2,1	1,4	1,4	1,4	0,7	0,7		± 0,3

Hnízdění

Hnízdo poláka velkého je umístěno většinou na rybníciích, a to jak na vodě, tak i na suchu. Mimoto ho ale nalezneme i v bažinách, pokud zde je alespoň malý prostor s volnou vodou. Je jednak v porostech v nevelké vzdálenosti od jejich okrajů, někdy však i přímo na hladině v malé vzdálenosti od porostů. Nalezneme ho však i po celé ploše rákosin hluboko v porostech, na ostržicových stoličkách, v bažinách apod. S oblibou používá též ostrovů a ostrůvků nahnatých po úpravách rybníků a porostlých puškvorcem, rákosím, kopřivou a různými jinými rostlinami. Hnízdí jednotlivě, někdy však nalezneme i menší kolonie několika hnízd (např. v bažince na ostrově rybníka Bohdaneč jsme na ostržicových stoličkách našli 26.5.1965 celkem 11 hnízd na prostoru 5x5 m), v racích koloniích i ve společnosti jiných druhů kachen (chocholačka, kopřivka a další), a to i v nevelké vzdálenosti, i méně jak 1 m.

Ze 136 hnízd bylo kontrolováno: hnízda postavená na vodě u hladiny až po celé šíři porostů 54, na stejném místě na stoličkách

ostřice 29, v puškvorci 5, v remízu sítiny na hladině rybníka 3, ve stoličce ostřice v rybníku 1, mezi stonky vysekaného rákosu 1, na kupě suchého rákosu na hladině 2, v kupě posekaného rákosu v porostu 1, na stoličkách ostřice v bažinách rybníka 26, v suché trávě v louce u rybníka 2, v rací kolonii 3, v kupě suchého roští v rákosě 1, pod keřem v bažině 2, v rákosí a kopřivách na nahnatých ostrůvcích na suchu 4 a v kraji lesa pod smrčkem u rybníka 2

Hnízda jsou podle toho kde jsou zbudována postavena z hrubšího materiálu a kotlinka je vystlána jemnější trávou. OBHLÍDAL (1950/62) našel na Bohdanči 2 hnízda s přistavenou "lávkou" do vody, což je u výše postavených hnízd běžné. Z počátku je výstelka bez perí. Jeho množství přibývá s délkou sedění na vejcích.

Tab. 3. Velikost snůšek. Gelegegröße.

Počet vajec	4	5	6	7	8	9	10	11
x	10	11	21	24	12	16	13	11
%	7,80	8,58	16,38	18,72	9,36	12,48	10,14	8,58

12	13	14	20	21	n	̄
4	1	3	1	1	128	8
3,12	0,78	2,34	0,78	0,78	̄	0,16

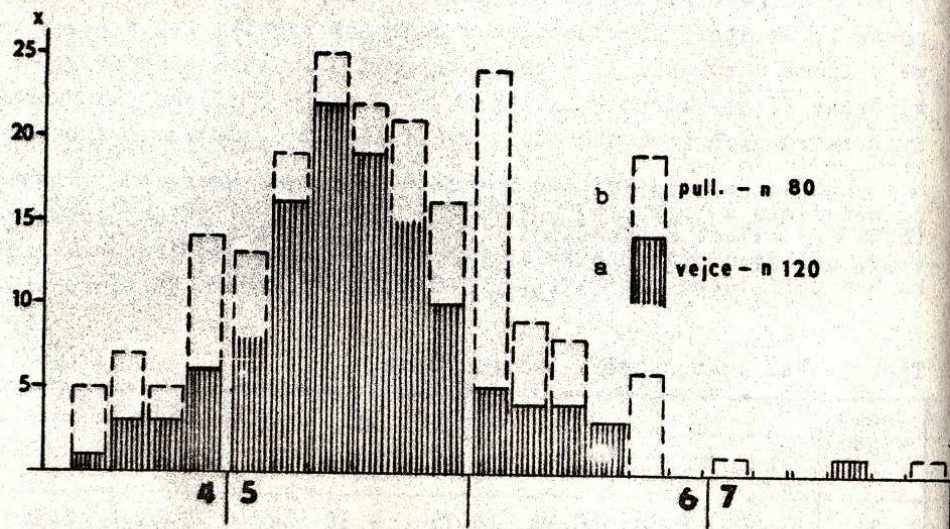
Pro zpracování počtu vajec v plných snůškách jsme zařadili celkem 128 z kontrolovaných hnízd. U hnízd, kde nemůžeme plný počet vajec plně prokázat, jsme snůšky do této tabulky nezahrnuli. Nalezli jsme v nich 4 - 21 vajec. Je ale možno předpokládat, že již při snůšce o více jak 10 vajec do hnízda donášela jiná a nebo i jiné samice. Nejvíce z nalezených snůšek obsahovalo 6 a 7 vajec (více jak 35 %). Průměrný počet na jednu snůšku činil 8 vajec (tab. 3). OBHLÍDAL (l.c.) našel 9 hnízd s 3x 7, 3x 8, 2x 9 a 1x 21 vejci.

Rozměry 44 vajec: 60,00 x 43,95 mm: (51,2) 53,7 - 64,6 (67,1) x 41,9 - 46,1 mm.

Začátek hnízdění - snešení prvního vejce ve hnízdě: začátek hnízdění je zpracován podle nálezu 120 hnízd a pozorování 80 rodinek, většinou s pouze 1-3 denními mláďaty. Pozorování rodin se staršími mláďaty jsme pro zpracování pro tento účel použili pouze v extrémních případech. Pravděpodobně se staří poláci velcí vrátí ze zimovišť poněkud dříve, již v utvořených párech a ihned po příchodu začínají hnízdit. Tomu by odpovídalo i průměrné stáří těchto kachen zjištěné kroužkováním. Část mladých, můžeme se domnívat, že jsou to kachny z pozdějších hnízdění z minulého roku,

utvoří páry teprve po příchodu ze zimoviště a zahnízdí později a nebo nezahnízdí vůbec.

Obr. 5. Snešení prvního vejce ve hnízdech poláka velkého (*Aythya ferina*) podle nálezu hnízd (a) a podle pozorování rodin s mladými ve stáří 1-3 dnů (b). Ablage des ersten Eies der Tafelente (*Aythya ferina*); a im Nest gefunden, b errechnet nach den mit ein- bis dreitägigen Jungen beobachteten Familien.

Nejdříve bylo první vejce snešeno již před 15.4., podle nálezu hnízda s 11 vejci dne 26.4.1971 na rybníku Bohdaneč. Téhož dne jsme zde našli ještě další hnízda se 7, 7 a 1 vejcem. Hlavní doba snášení prvních vajec ve hnízdech je mezi 6. - 25. květnem (43,5 % - obr. 5). Nejpozději bylo první vejce ve snůšce snešeno po 15.7. podle nálezu hnízda s čistými vejci dne 25.7.1961 na rybníku Sopřeč a koncem července podle pozorování nevypělých mláďat ještě 17.10.1981 na rybníku Bohdaneč (ŠTANCL, ŠTANCOVÁ 1983).

Ztráty na vejcích vznikají především opuštěním hnízd během doby sedění na vejcích. Někdy jsou hnízda opuštěna již během snášení vajec, dokonce již po snešení prvních vajec. Snad po uhynutí samice, nebo i konkurencí více samic. Někdy jsou, většinou u větších snůšek, jednotlivá vejce vyhozena ze hnízda během doby sedění. V jednom případě to bylo i 8 vajec (ze 20). Neoplozená vejce jsou dosti častá. Často nalezneme 1, ale několikrát jsme našli i 2-3, 1x dokonce i 5 vajec. Další ztráty vznikají donášením vajec během vysezování. Většinou se jedná o rozdíl 1-2 dny a o 1-3 vejce. Jed-

nou to byla 4 vejce a rozdíl u jednoho 1 den, u dalších tří asi 14 dnů. Patrně byla donešena jinou samicí. Z těchto vajec někdy již téměř vylíhla mláďata, jsou zanechána na hnízdech. Někdy se takové mláďe i vylíhne a potom většinou hyne. Jednou jsme u 5 ks snůšky našli 3 normální nevypělá mláďata a 2 zmrzačená. Jedno z nich mělo obráceně narostlé nohy (15.6.1978 rybník Tichý).

Tab. 4. Počet mladých v rodinách. Anzahl der Jungen.

Pull.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
x	7	7	10	20	19	22	12	15	7	4	1	4

13	14	15	17	25	n	$\bar{x}$
1	4	2	1	1	137	6,31

Ztráty na mladých jsou dosti značné a dosahují po několika za sebou jdoucimi chladnými dny až i 50 a více %. Ztracená a opuštěná mláďata jsou v některých případech cizí samicí přijímána a jindy odháněna. Tak vznikají často i velké rodiny přes 20 pull., které se ale opět rozcházejí. Jindy jsme u 12 členné rodiny pozorovali 3 samice, které se o mláďe společně staraly (14.6.1979 ryb. Strašov).

Část párů, někdy i 1/3 populace zůstává pohromadě někdy i do konce června a nezahnízdí (pravděpodobně mladí, nevypělí ptáci).

V roce bylo zjištěno pouze jedno hnízdění. Podle doby snášení prvních vajec ve hnízdech by se nechalo předpokládat, že při zničení hnízd by mohlo dojít k náhradním snůškám. Nebylo to však prokázáno kroužkováním.

Zusammenfassung

VORKOMMEN, ZUG UND BRÜTEN DER TAFELENTE *Aythya ferina* (L.) IM WESTLICHEN GEBIET VON PARDUBICE UND DEREN WEITEREN UMGEBUNG.

Die Tafelente besiedelte das Pardubitzer Gebiet etwa am Ende des 19. Jahrhunderts und Anfang des 20. Jahrhunderts. In den dreissiger Jahren des 20. Jahrhundert brütete sie bereits regelmässig, wenn auch nicht sehr häufig. Nach 1940 war sie schon ein regelmässig brütender Vogel. Der Gipfel ihres Vorkommens erreichte sie im Jahre 1966. Nach der Ansiedlung und der Verbreitung der Reiherente stellte sich ein Rückgang der Tafelente heraus und die Anzahl der brütenden Paare sank wieder. Das Jahr 1982 war für sie ein kritisches: die grösste Teil der Population verendete.

Bearbeitet sind auch die Rückkehr aus den Winterquartieren, Strichwanderungen, Wegzug und Überwinterung. Die früheste Beobachtung erfolgte am 1.3.1952, und in den März fallen 75 % aller Erst-

beobachtung. Der Grösste Teil der Tafelenten fliegt im September im Oktober und später sind sie hier schon selten. Die späteste Beobachtung stammt vom 30.11.1970. Als Überwinterer wurden sie vor allem im Westen aber auch im Südwesten und im Süden Europas festgestellt. Hier Überwinternde Tafelenten sind sehr selten. Übersiedlung junger Tafelenten in andere Brutgebiete sind bis zu einer Entfernung von 3.360 km durch Beringung belegt.

Nur wenig der Tafelenten enden eines natürlichen Todes. Der grösste Teil von ihnen wird geschossen. In den ersten drei Lebensmonaten verenden 51,7 % und in den weiteren 3 Monaten noch 19,9 % aller beringten Tafelenten. Von den beringten Jungenten wurde eine 12 Jahre, 4 Monate einen Tag alt, von den Altvögeln eine 9 Jahre 3 Monate und 20 Tage (Tab. 2).

Sie nisten hier an fast allen Teichen. In den Gelegen wurden 4 - 21 Eier gefunden, meist 6 - 7 Eier (über 35 % - Tab. 3). Die Früheste erste Eiablage liegt vor dem 15.4. Die meisten Gelege wurden zwischen dem 6. bis 25. Mai begonnen. Späteste Beendigung eines Geleges Ende Juli (Abb. 5).

Literatura

- Buřič, K., Smrček, M., 1987: Populační trendy vodních ptáků na Blatensku a hnízdní ekologie některých druhů kachen. Avifauna jižních Čech a její změny 1: 46-65.
- Fiala, V., 1966a: Změny početního stavu kachen na Náměštských rybnících v období 1885-1965. Zoologické listy, 15: 5-22.
- Fiala, V., 1966b: Počátek sezóny a velikost rodin u kachen na Náměštských rybnících. Zoologické listy, 15: 261-272.
- Havlín, J., 1966: Doba hnízdění a velikost snůžky poláka velkého, *Aythya ferina* a poláka chocholačky, *A. fuligula* v ČSSR. Zoologické listy, 15: 175-189.
- Hudec, K., Černý, W. et al., 1972: Fauna ČSSR. Ptáci 1. Academia Praha.
- Hudec, K., Pellantová, J., Rachač, V., 1984: Hromadné úhyny vodních ptáků v ČSSR. Vodní ptactvo a jeho prostředí v ČSSR: 81-88.
- Janalík, F., 1961: Avifauna Třesického rybníka. Acta Musei Reginae hradecensis, 3(1-2): 171-206.
- Janalík, F., 1962: Ptactvo Libišanské bažiny. Acta Musei Reginae hradecensis, 4: 109-160.
- Musílek, J., 1939: Ornitologické zajímavosti z okolí Třebešic na Kutnohorsku. Sylvia IV: 28-29.
- Musílek, J., 1946: Ptactvo Pardubicka. Pardubice.
- Obhlídal, F., nezveřejněno: Písemná zpráva z rybníka Bohdaneč za roky 1950/62.
- Pilař, A., Pilařová, P., nezveřejněno: Zpráva ing. O. Kadlecovi za rok 1944.
- Štancl, L., 1968: Ptactvo rybníka Sopřeč. Acta Musei Reginae hradecensis IX: 157-193.
- Štancl, L., 1973: Ptactvo státní přírodní rezervace Bohdanečský rybník a rybník Matka. Acta Musei Reg. XIV: 129-163.
- Štancl, L., Štanclová, H., 1974: Ptactvo rybníků v okolí Bukovky u Lázní Bohdanče (okr. Pardubice). Acta Musei Reginae hradecensis XV: 127-168.

- Štancl, L., Štanclová, H., 1977: Ptactvo rybníka Černý Nadýmač u Habřiny Vlčí a v jeho okolí (okres Pardubice). Zprávy MOS, 19: 21-25.
- Štancl, L., Štanclová, H., 1983a: Obsazování rybníků Bohdanečska polákem chocholatým (*Aythya fuligula*). Sborník Vč. pobočky ČSO IV: 36-43.
- Štancl, L., Štanclová, H., 1983b: Časné vyhníždění kachny divoké (*Anas platyrhynchos*) a pozdní hníždění poláka velkého (*Aythya ferina*). Sborník Vč. pobočky ČSO, IV: 64.
- Štancl, L., Štanclová, H., 1986: Dlouhodobé změny ve složení a hustotě osídlení ptactva Bohdanečské kotliny a širšího okolí. Zprávy MOS, 44: 31-63.
- Vraný, J., 1938: Z kachních loví na Čáslavsku. Sylvia III: 71-72.

Adresa autorů

Ladislav a Helga Štanclovi, 533 43 Rohovládova Bělá 43